

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/49/2015
Identifikačné číslo spisu:	5015200065
Dátum vydania rozhodnutia:	25.05.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5015200065.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa R. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom MG., zastúpeného JUDr. Stanislavom Záhumenským, advokátom so sídlom v Čadci, Fraňa Kráľa 1504, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o povinnosti vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/13/2015-29 zo dňa 19. marca 2015, jednomyselne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/13/2015-29 zo dňa 19. marca 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 20.10.2014, ktorým podľa § 236 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov uložila navrhovateľovi povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok v sume 7.156,05 €. Týmto rozhodnutím bol podľa odporkyne realizovaný rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 25Sd/70/2014-49 zo dňa 12. júna 2014, ktorým jej súd uložil vysporiadať sa s otázkou, či nárok na vrátenie vdoveckého dôchodku nie je prekludovaný. Odporkyňa dospela k záveru, že nárok prekludovaný nie je, pretože o vylúčení dcéry navrhovateľa zo štúdia sa dozvedela až dňom doručenia jeho žiadosti o invalidný dôchodok, t. j. dňa 22. júla 2013.

Krajský súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne č. XXX XXX XXXX zo dňa 5. decembra 2005 podľa § 74 a § 293e Zákona o sociálnom poistení priznaný vdovecký dôchodok od 23. októbra 2005 v sume 4.702,- Sk mesačne. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 15. augusta 2006 odporkyňa podľa § 74 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení odporkyňa zastavila navrhovateľovi výplatu vdoveckého dôchodku

od 23. októbra 2006 a následne rozhodnutím č. XXX XXX XXXX zo dňa 12.10.2006 výplatu vdoveckého dôchodku uvoľnila. Pri posudzovaní žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok z 10.07.2013 odporkyňa znova posudzovala aj nárok na výplatu vdoveckého dôchodku, k čomu si vyžiadala dávkový spis dcéry navrhovateľa M. J., z ktorého zistila, že dňom 31. augusta 2009 táto bola vylúčená zo štúdia Fakulty prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Navrhovateľovi preto preskúmaným rozhodnutím uložila povinnosť vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok v sume 7.156,05 €.

Krajský súd dospel k záveru, že zistenie skutkového stavu, z ktorého odporkyňa vychádzala, je v rozpore s obsahom spisov, preto preskúmané rozhodnutie ako nezákonné zrušil a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Stotožnil sa s obranou navrhovateľa, že oznámenie o zmene skutočnosti ohľadne poberania sirotského dôchodku dcéry navrhovateľa došlo do sféry odporkyne najneskôr dňa 27. januára 2010 a nárok je premlčaný.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s ust. § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia advokátom v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z. podľa predloženého vyčíslenia v celkovej sume 294,47 €.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie, pretože sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu. Uviedla, že o nároku na vdovecký dôchodok navrhovateľa odporkyňa rozhoduje v dávkovom spise vedenom pod číslom XXX XXX XXXX X a o nároku na sirotský dôchodok v dávkovom spise vedenom pod číslom XXX XXX XXXX X - ide o dva samostatné nároky dvoch poistencov s rôznym identifikačným číslom sociálneho poistenia. V odôvodneniach rozhodnutí týkajúcich sa vdoveckého dôchodku boli uvedené podmienky, za ktorých má navrhovateľ po uplynutí jedného roka od smrti manželky nárok na výplatu vdoveckého dôchodku v zmysle § 74 ods. 3 písm. a) zákona spolu s upozornením, že pri zmene rozhodujúcich skutočností bude výplata dávky zastavená. Prijemca dávky má zákonnú povinnosť (§ 227 ods. 3) do ôsmich dní oznámiť príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne zmenu v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na dávku, zánik nároku na dávku, nároku na jej výplatu a jej sumu. Navrhovateľ odporkyni neoznámil, že jeho dcéra bola 31.08.2009 vylúčená zo štúdia a prestala byť nezaopatreným dieťaťom v zmysle § 74 ods. 3 písm. a) zákona.

Odporkyni bolo 13. januára 2010 doručené potvrdenie z 11. januára 2010, vyhotovené Univerzitou Mateja Bela, ktoré slúžilo iba na účely posúdenia nároku na sirotský dôchodok dcéry navrhovateľa a odporkyňa ho nepovažuje za splnenie zákonnej povinnosti navrhovateľa na účely nároku na výplatu vdoveckého dôchodku. Až pri posudzovaní žiadosti navrhovateľa o priznanie invalidného dôchodku zo dňa 10.07.2013 odporkyňa dodatočne zistila z dávkového spisu dcéry navrhovateľa, že jeho dcéra prestala byť dňom 31.08.2009 nezaopatreným dieťaťom v dôsledku vylúčenia zo štúdia a navrhovateľovi preto zanikol nárok na výplatu vdoveckého dôchodku od 14. septembra 2009. Navrhovateľ vdovecký dôchodok naďalej prijímal, hoci z okolností musel predpokladať, že mu nepatrí, preto mu bola uložená povinnosť neprávom vyplatenú sumu vrátiť. Odporkyňa sa nestotožňuje s právnym záverom krajského súdu, že nárok na vrátenie neprávom vyplatennej sumy na vdoveckom dôchodku je premlčaný, pretože od zistenia, že dcéra navrhovateľa bola vylúčená zo štúdia (22.07.2013) do vydania rozhodnutia (20.10.2014) neuplynula doba viac ako tri roky.

Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej napadnuté rozhodnutie potvrdil s tým, že navrhovateľovi neprizná náhradu trov konania.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s §

250s O. s. p.), dospel jednomyseľne k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.05.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil nezákonnosť tohto rozhodnutia odporkyne.

Ako vyplýva z obsahu spisu, v konaní nebolo sporné, že navrhovateľ ako poberateľ vdoveckého dôchodku nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 227 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. a neoznámil odporkyni rozhodujúcu skutočnosť, že jeho dcéra M. bola dňa 31.08.2009 vylúčená zo štúdia na vysokej škole, čím prestala spĺňať podmienku nezaopatreného dieťaťa a naďalej poberal vdovecký dôchodok, hoci vedel alebo musel z okolností predpokladať, že sa mu už vypláca neprávom. Preto mu odporkyňa preskúmaným rozhodnutím uložila povinnosť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok za obdobie od 14. septembra 2009 do 3. augusta 2012 v celkovej výške 7.156,05 € vrátiť. Sporným zostalo, či došlo k premlčaniu práva na vrátenie tejto dávky v zmysle ustanovenia § 236 ods. 3 prvá veta zákona, podľa ktorého „Právo na vrátenie dávky poskytnutej neprávom alebo v nesprávnej sume sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, keď Sociálna poisťovňa túto skutočnosť zistila, najneskôr uplynutím desiatich rokov odo dňa, za ktorý sa dávka vyplatila“. Odporkyňa namieta právny záver krajského súdu o premlčaní práva, pretože za začiatok plynutia trojročnej lehoty považuje 22. júl 2013, kedy údajne zistila, že dcéra navrhovateľa bola vylúčená zo štúdia, a to pripojením jej dávkového spisu. Naproti tomu záver krajského súdu o premlčaní práva na vrátenie predmetnej dávky vychádza z toho, že oznámenie o zmene skutočnosti ohľadne poberania sirotského dôchodku dcéry navrhovateľa došlo do sféry odporkyne najneskôr dňa 21. januára 2010. Odvolací súd sa s jeho právnym názorom stotožnil. Sama odporkyňa potvrdila, že dňa 13. januára 2010 jej bolo doručené potvrdenie z 11. januára 2010, vyhotovené Univerzitou Mateja Bela, o vylúčení dcéry navrhovateľa zo štúdia dňom 31. augusta 2009. Preto bez ohľadu na skutočnosť, že odporkyňa toto potvrdenie využila iba na účely posúdenia nároku dcéry navrhovateľa na sirotský dôchodok, iba z tohto oznámenia vychádzala aj v júli 2013, keď si pri rozhodovaní o žiadosti navrhovateľa o invalidný dôchodok pripojila aj spis jeho dcéry, to znamená, že odporkyňa vychádzala z informácie, ktorú mala k dispozícii už 13. januára 2010. Pri takto určenom začiatku plynutia subjektívnej lehoty potom nie je sporné, že rozhodnutie odporkyne bolo vydané po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, čo navrhovateľ dôvodne namietal.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie odporkyne o povinnosti vrátiť neprávom vyplatený vdovecký dôchodok v sume 7.156,05 € nie je v súlade so zákonom, preto podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 250k, § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešnému navrhovateľovi v odvolacom konaní nevznikli žiadne trovy, resp. žiadne si neuplatnil.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.